

वाचस्त्वमसि पार्थिव सर्व्वस्यान्धकट्टिभिः । यत् कर्म कलुषं कृत्वा स्नाघवे जनसंसदि ।
 अनार्य्यं तादृशं कृत्वा पुनरेव गुरुं दिषन् । बध्यस्त्वं न तया रथोऽस्ति मुहूर्त्तमपि जीवता ।
 कस्तदध्यवसेदार्थस्त्वदन्यः पुरुषाधमः । निगृह्य केशेषु बधं गुरोर्धर्मात्मनः सतः ।
 सप्तावरे तथा पूर्वं बान्धवास्ते निपातिताः । यशसा च परित्यक्तास्त्वा प्राण्य कुलपाशनं ।
 उक्तवांश्चापि यत् पार्थ भीष्मम्यति नरर्षभ । तथाऽन्तो विहितस्तेन स्वयमेव महात्मा ।
 तस्यापि तव सोदर्या निहन्ता पापकृत्तमः । नान्यः पाञ्चालपुत्रेभ्यो विद्यते भुवि पापकृत् ।
 स चापि सृष्टः पित्रा ते भीष्मस्यान्तकरः किल । शिखण्डो रक्षितस्तेन स च मृत्युर्महात्मनः ।
 पाञ्चालाश्रयिता धर्मात् चुद्रा मित्रगुरुद्रुहः । त्वं प्राण्य सहसोदर्य्यं धिक्कृतं सर्व्वसाधुभिः ।
 पुनश्चेदीदृशीं वाचं मत्समोपे वदिष्यसि । शिरस्ते पातयिष्यामि गदया वज्रकल्पया ।
 त्वाञ्च ब्रह्महणं दृष्ट्वा जनः सूर्य्यमवेक्षते । ब्रह्महत्यां हि ते पाप प्रायश्चित्तार्थमात्मनः ।
 पाञ्चालक सुदुर्हृत्त ममैव गुरुमग्रतः । गुरोर्गुरुबधं भूयः क्षिपन्नेवेह लज्जसे ।
 तिष्ठ तिष्ठ सहस्रैकं गदापातमिमं मम । तव वापि सहिष्ये ऽहं गदापाताननेकशः ।
 सात्वतेनैवमाक्षिप्तः पार्षतः परुषाक्षरं । संरब्धं सात्यकिं प्राह संकुद्रः प्रहसन्निव ।
 ॥ धृष्टद्युम्न उवाच ॥ श्रूयते श्रूयते चापि चम्यते चेति माधव । सदाऽनार्थ्याऽऽशुभः साधुं पुरुषं चेप्सुनिच्छसि ।
 क्षमा प्रशस्यते लोके नतु पापोऽर्हति क्षमां । क्षमावन्तं हि पापात्मा जितोऽयमिति मन्यते ।
 स त्वं चुद्रसमाचारो नोचात्मा पापनिश्चयः । आकेशायान्नखायाश्च वक्तव्ये वक्तुनिच्छसि ।
 यत्स भूरिश्रवाश्चिन्नभुजः प्रायगतस्त्वया । वार्य्यमाणेन निहतस्ततः पापतरं नु किं ।
 व्यूहमानो मया द्रोणे दिव्येनास्त्रेण संयुगे । विस्मृष्टशस्त्रा निहतः किन्तु क्रूर दुस्सुतं ।
 अयुध्यमानं यस्त्वाजौ तथा प्रायगतं मुनिं । क्षिन्नबाहुं परैर्हन्त्यात् सात्यके स कथं वदेत् ।
 निहत्य त्वां पदा भूमौ स विक्रामति वीर्य्यवान् । किन्तुदा न निहंस्तेन भूत्वा पुरुषसत्तमः ।
 त्वया पुनरनार्य्येण पूर्वं पार्थेन निर्जितः । यदा तदा हतः शूरः सौमदत्तिः प्रतापवान् ।
 यत्र यत्र च पाण्डूनां द्रोणे द्रावयते चभू । किरञ्जरसहस्राणि तत्र तत्र प्रयाम्यहं ।
 स त्वमेवंविधं कृत्वा कर्म चाण्डालवत् स्वयं । वक्तुमिच्छसि वक्तव्यः कस्मात्त्वं परुषाण्यथ ।
 कर्त्ता त्वं कर्मणा ह्यस्य नाहं वृष्णिकुलाधम । पापानाञ्च त्वमावासः कर्मणां मा पुनर्व्वद ।
 जोषमांस्व न मां भूयो वक्तुमर्हस्यतः परं । अधरोत्तरमेतद्धि न मां त्वं वक्तुमर्हसि ।
 अथ वक्ष्यसि मां मौख्याद्भूयः परुषमोदृशं । गमयिष्यामि वाणैस्त्वा युद्धे वैवस्वतचयं ।
 नचैवं मूर्ख धर्मेण केवलेनैव शक्यते । तेषामपि ह्यधर्मेण चेष्टितं शृणु यादृशं ।
 वञ्चितः पाण्डवः पूर्व्वमधर्मेण युधिष्ठिरः । द्रौपदी च परिक्षिप्ता तथा ऽधर्मेण सात्यके ।
 प्रम्राजिता वने सर्व्वे पाण्डवाः सह कृष्णया । सर्व्वस्वमपकृष्टञ्च तथाऽधर्मेण बालिश ।
 अधर्मेणाऽपकृष्टञ्च मद्रराजः परेरितः । अधर्मेण तथा बालः सौभद्रो विनिपातितः ।

८१४०

८१४१

८१४०

८१४१

८१४०

८१४१